

LEZO 3.025 urtean

—Suspe zanpa ezak denboramakinaren botoi gorria, nahi diat denbora 1989. urtera atzeratu, nire arbaso zaharra izan huan Martxiel Pikabearekin solas aspertu bat izateko!

—Aipatutako Suspe(rregi?) izenekoak aurrean duen denboramakina erraldoiaren botoi gorria zanpatu, eta aurrez aurreko pantaila dimentsioanizdunean irudiak bortizki mugitzen hasten dira. Berrogeigarren mendeko irudi ñabar-karretuak desagertzen joaten dira eta amen batetan hogeigarren mendeko irudi horlegi-argitsueta igarotzen dira. Berehala eta ego-kitze sistema berriari eskerrak, aurre aurrean Martxiel Pikabea bera azaltzen zaie. Bapatean, agindua emana duena pantailara gerturatu eta sartu egiten da, Lezoko Kale Nagusitik barrena bakar bakarrik doan gizon gazte batengana hurbilduz.

—Kaixo Martxiel, ez nauk ezagutzen, baina hire iloba, Iban Pikabea nauk.

—Baina zer diok motel! —erantzuten dio Martxielen, harridura gainetik kendu ezinean—. Burutik al hago?, nik ez diat ez ilobarik, ez seme-alabarik. Izatekotan ez diat ezta andregaiarik ere!

—Bai, bazekiat, oraindik ez dituk, baina lau urte barru ezkonduko naiz eta hurrengo urterako hire lehenengo semea izango duk. Ni nauk hire seme horren ondorengo zuzena. Ez zekiat oraindik zein gradutan, baina hala nauk hire ondorengo.

—Hi ez hago ondo kaxkotik. Gaurko eguzkiak nahastu egin dizkik hire gogoe-tak, eta orain erokerietan ari haiz. Beste esplikaziorik ez zegok.

—Ez, ez Martxiel —besotik helduz— hire iloba nauk. Bazekiat zein zaila duken ulertzeko, baina hala nauk.

—Ospa motel, alde egin ezak hemendik eta utz nazak pake santuan! Nire iloba

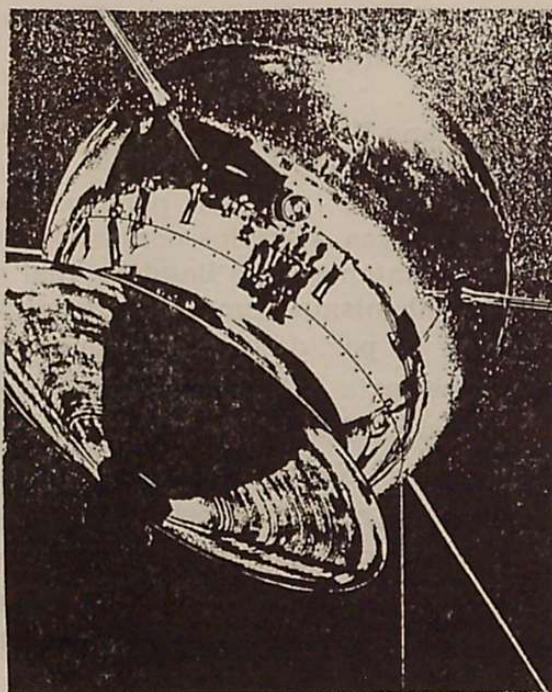
diok, eta hire antzak ni baino zaharragoa haizela salatzen dik.

—Ez duk gezurrik esaten, benetan absolutoz hitzegiten, mila eta hogeita hamasei urte ateratzen dizkidak, baina honela biok parean denbora erlatiboan, orain gaude bezala, hik baino sei urte gehiago dizkiat. Hik orain hemeretzi-hogeita bat urte izango bait dituk, eta nik berriz hogeitabat.

—Hara, nire adina ere ba al dakik? Ez zegok gaizki. Esaidak benetan txorakeriak bazterrean utzita, zein haiz hi? Ez al haiz sanjuandarra?, edo oiartzuarra bestela? Holako trazik harrapatzen bait diat.

—Ez, ni lezotarra nauk, hi bezelako lezotarra.

—Motel, motel..., adarrik jo ez! Beizak, hortik heldu direnak alkatea eta apaiza dituk. Lezotarra ba haiz benetan, hik esaten duken bezala, beraiek ezagutuko haute. Mikel, Jose Luis...!!! —hurbiltzen direnei ozenki deika.

—Baina Ibanek ez du denborarik gal-
tzen eta Martxiel besotik irmoki helduz,
kolkoan zintzilik daraman minidenbora-
gailuaren itzultzea botoia zanpatzen du.
Iban eta Martxilen gorputzak desagertzen
dira pixkanaka pixkanaka, alkatea eta
apaizaren begi harrituen aurrean inolako
arrastorik utzi gabe.

—Mikel ikusi al duk nik ikusi dudana?

—Bai Jose Luis, ikusi diat, edo hobeto
esanda, ez diat ikusi. Egia esan ez zekiat...

—Presenek Aizpean eman digun ardoar-
ren eragina izango ote?

—Bitartean 3025. urtean.

—Hor al hago Iban?, itzuli al haiz?

—Bai Suspe, hemen nagok berriro ere,
baina lagunduta.

—Baina Iban, hik soberan dakik gure
Eguzki Sistemako Federakuntzaren Gober-
nuak gure aurrekoak denborez mugitzea
gogorki galazten duela eta gainera he-
riotz penarekin zigortzen duela. Eta hala
ere arriskutzen haiz hire burua eta nirea
hiltorian ipiniz. Honetatik komuna elek-
trikoan bukatuko diagu!

—Ez nian beste biderik Suspe. Sinis
nazak.

—Hiri sinistu. Ez dakik ondo zer eska-
tzen duken.

—Utz itzak atso nigarrak bazterrean eta
lagun nazak nire aiton zahar honekin. Ge-
hiegi izan duk berarentzat eta konortetik
gabe gelditu zaidak. Eta lasai egon, nire-
gandik ez bait dik inoiz honetaz ezer ja-
kingo. Hitz ematen diat.

—Hitz eman, hitz eman..., ikusiko diagu!

—Bostpasei minutu nahikoak izan dira
gure Martxielek konortea errekupe-
zan. Ez du deus ulertzen, baina bere on-
doan dagoen guztia ikusirik, Iban eta Sus-
peren esaneta sinistea, besterik ezin du
egin. Zeharo harriturik, alde batera eta
bestera begiratzen du, gela zabal-haundi
hortan dauden tresneria eta altzari bitxi
koloretzuetaz bere ulerezinezko begirada
pausatzen. Horren bitxia da bere aurrean
duen guztia ezin dezakeela ulertu nola,
zergatik eta zertarako eginda dauden.

—Zer harriturik hemengo tresneriare-
kin ala? —galde egiten dio Ibanek Mar-
txielen mugagabeko harriduraz ohartu-
rik—. Zer iruditzen zaik dana hau?

—Iruditu, iruditu..., egia esan, ez diat
oraindik denborarik izan inolako irizpide-
rik hartzeko, zeharo nahasturik bait nauk.
Ez diat inoiz holakorik izan zitekeenik
pentsatu egin, ezta burutik pasa ere.

—Ja ja ja...! Martxiel, pentsatzen diat
ez dukela erraza hiretzat. Eta ikusiko ba-
huen gure kanpoko mundua nolakoa den,
oraindik askoz gehiago harrituko hintza-
teke.

—Baina Iban —mozten dio Suspek,
arras urduri—, ez duk pentsatuko aintzi-
nateko gizon hau kanpo aldera atera? On-
dotxo dakik hik federakuntzazainek baz-
ter guztiak bijilatzen dituztela eta zein
nolako zigorra emango liguteke gizon ho-
nekin harrapatuz gero!

—Bai lagun, ondo zekiat, baina behin
gure gaurko mundura ekarri ondoren, ez
ote dik merezi mende hontako mundua
ikustea?

—Eroturik hago, behin eta berriro erre-
pikatzen diat. Nirekin ez kontatu deuse-
rako. Hik egin ezak nahi dukena, nik ez
diat ezer jakin nahi. Ez diat salatuko.
Trankil egon horregatik bada ere!

—Eskerrik asko. Hitz ematen diat inork
ez duela honetaz inoiz ezer jakingo.

—Baina Iban! —mozten dio Martxie-
lek— nik ez diat deus ikusteko gogorik.
Lezora itzul nazazue lehenbaitlehen eta
kitto!

—Lasai egon motel. Segituan itzuliko
haiz 1989ko Lezora, baina itzuli aurretik
gaurko Lezo nolakoa den erakutsiko diat.

—Beizak, hori bai ikusi nahiko nuela,
ahal baduk behintzat.

—Horixe baietz. Etor hadi nirekin, be-
rehala erakutsiko bait diat.

—Hauze esanda, altxatzen dira biak, eta
gelako bazter batetan, Marxielentzako su-
positorio baten tankera duen aparailu ba-
tetan sartzen dira.

—Hauze duk konparazio batean —dio
Ibanek Martxielen aurpegira begiratzat—
zuen garaiko berebilaren antzekoa, baina
hegalaria!

—Ibanen eskuak eserita dauden eserlekuaren aurreko botoi koadroan zanpatzen du behin eta berriro. Hamaika argi pizten dira beren more, gorri, horlegi, laranja... eta beste kolore askoren dardarekin gure bi lagunak eserita dauden kabina kolorez betetzen. Ibanek botoi more bat zanpatzerakoan aurreko pareta irekitzen da eta tutu moduko pasilu luze batetik abiatzen da ontzia. Inxtan batzuk ondoren argira irteten dira.

—Airean gaituk motel, supositorio hau Hondarribiako hegazkinak baino hobea-
goa duk. Honen habaila!

—Bai, laborategitik atera gaituk eta aietik erakutsiko diat gaurko Lezo. Beizak, hori duk! Han behean zegok!

—Zer ari haiz esaten. Beheko hori kaxa erraldoi baten moduko zeredozer duk!

—Bai Martxiel, hori duk gaurko Lezo. Lau kilometro zabal eta zortzi kilometro luze hartzen duen hogeitau hamar solairuzko eraikuntza erraldoia. 35.000 lezotar bizi ditukbertan eta udaletxea goiko aldeko solairuko terrazan kokaturik zegok. Ikusten al duk?, han, ikusten den plaza zabal hartan!

—Plaza jendez gainezka zegok, eta ematen dik jendetza dantzan ari dela.

—Bai hala duk. Santakrutzak dituk eta une honetan Josetxo Garmendia alkatea banderak ari da zabaltzen: Lezokoa, euskal ikurrina eta gure Eguzki Sistemako Federakuntzaren bandera horlegi-horia. Badakik festak beti festa. Hire mendetik ekarri haugunean otsaila huan, baina hemen irailean gaudek. Badakik denbora ezberdinen gora-beherak.

—Egia esan, iadanik ez nauk ezertaz harritzen. Nire amonak ederki zian: «Hamaikak ikusteko jaioak gaituk!». Ez ziztaioan bat ere arrazoirik falta. Gaixoa!

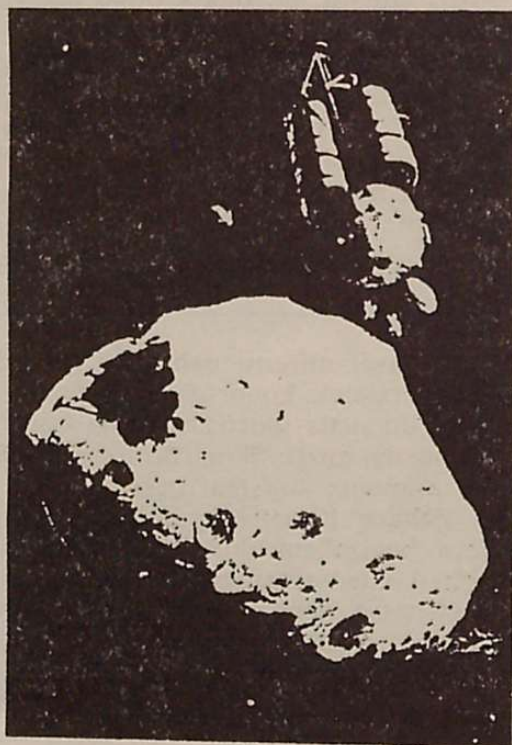
—Han, eraikuntzaren saihetsean dagoe-na, Jaizkibel mendia duk, eta ondoko eremu zabal gorri hura itsasoa.

—Mendi ttiki hori Jaizkibel al duk?

—Ez duk ttikia, baina eraikuntza mamu horren parean, ttikia gelditzen zaiguk.

—Eta itsasoari, zer gertatu zaiok itsasoari?, nire denboretan urdina huan eta ez gorria.

—Bain, lehen orain dela urte luze hala huan, baina gizonak urteetan sortutako kutsadurak bere kolorea aldatu zioan, beltz-ilun tankerakoa eta guztiz bizirik gabea bihurtuz. Gure jakintsuek erreku-peratu nahi izan ziaten, eta hortarako Alfa 200 planetatik ekarritako biosubstantzia baten bidez, berpiztu ziaten itsasoa, ura kolore gorritz tintatuz eta itsaso zabalera gure planeta hontan ezagunik ez huan fauna berri eta ugari batez josiz. Honi eskerrak gaur ez zaiguk jakirik falta. Jaizkibelen baso haundiak dizkiagu, baina ehiza guztiz galerazirik zegok. Eraikuntzaren hamaseigarren solairuan eta eguzki artifizial bati eskerrak, nekazal eskualdea diagu, eta bertan aritzen dituk 10.000 nekazal zientzilari inguru. Ikus ahal dukenez, haragia eta barazkiak ez zaizkiguk falta ere ez. Bestalde, esan beharra zegok, Jaizkibeleko magaletan landatu hituan sagarrondo ugarietatik urtero oso

sagar uzta ederra jasotzen dugula, eta gure sagardotegietara beste eraikuntzetatik, bai Oreretatik, bai Pasaiatik, bai Donostiatik eta baita urrunagotik ere, jende mordoxka etortzen zaigula.

—Harrigarria, ezin diat sinistu. Eta Santo Kristo ospetsuari zer gertatu zaiok?

—Deus ez. Lehenengo solairuan kokaturik zegok, San Joan Bataiatzailearen elizarekin batera. Erlijio askatasuna diagu gure artean, baina badago oraindik jende franko kristau izaten jarraitzen duena, eta elizara joaten dena. Bikarioa Martin Etxeberria duk, oso gizon zintzo eta jatorra, sei seme-alaben aita.

—Sei seme-alaben aita diok? Baina apaizak orain ezkontzen al dituk?

—Aspaldi motel, eta gainera beren sinismen erlijiosoei tinkoz jarraituz, oso emankorrek izaten dituk.

—Ez zegok gaizki, baten bati kontatu beharko zioat nire garaira itzultzerakoan.

—Kontuz Martxiel!, makur hadi! Gure ondotik horren abiada bizian pasa diren horiek federakuntzazainak hituan. Ez diat uste ikusi hautenik, baina bazpare hobe izango diagu lehenbaitlehen laborategira itzultzea.

—Esan eta egin. Inxtant batean sartu bait dira laborategiko kanpo atetik eta tutua bortizki igaroz, laborategiko denboramakinaren pantaila erraldoi dimentsioanizdunaren aurrean ipini dira.

—Agur aitona Martxiel! Ez haut ahaztuko! Berehala boltatuko haiz 1989ko Lezora, baina ez kontatu inori ezer. Ez ahaztu sekula mesedez, nire lepoa jokoan bait zegok.

—Agur Iban! Bildurrik ez izan, ez bait zioat inori deus esango. Agur iloba nerea!

—Ibanek bere aurreko koadroko itzul-tze botoia zanpatzen du eta Martxielen gorputza desagertzen hasten da. Hasieran txingurri tropel batez bihurturik balego bezala, eta gero begibistatik erabat desagertzeko.

—Ene maite, ene maite, ene maite Kattalin, sekulako ta betiko galdu zaitut Kattalin...!

—Berrir 1989ko otsailaren 20an gaude. Giro sargoriotsu egiten du, eta ilunabarrereko tenorean kantaren soinuak aidea hausten du.

—Ene maite, ene maite, ene maite Kattalin...

Nor ote, Txato..., edo agian Txepito? Auskaloi!

Koadrila bat heldu da kaletik barrena. Uztarri tabernatik heldu dira eta badirudi Plazako Aizpeara doazela. Holako batean, koadrilako batek Santo Kristoren Sakristia aurreko txokoan seko etzanda, gizon baten gorputza ikusten du.

—Beizak Patxi! Hori ez al duk Martxiel?

—Bai hala duk, eta atxurra galantarekin gainera. Lagundu nazak, eta bere etxera eramango diagu. Martxiel esna hadi! Antton nauk, hire laguna! Martxiel esnatu, etxera eramango haugu! —Martxielen aurpegian kolpetxo batzuk emanez—.

—Eee! —Martxielek, bere baitara itzuliz—, ez duk ezer! Ondo nagok. Erori nauk eta... Ez diat ezer. Ondo nagok!

—Ondo?, ondo beteta zerri hori!

—Ez, ez, ez... Ez duk hori. Ez duk hik pentsatzen dukena. Ez duk ezer. Goazemak Aizpeara eta txikito batzuk pagatuko dizkizuet. Goazemak!!!

KARLOX BARRENTSORO